

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-07-26

Diarienummer N161-1043/21

Handläggare

Anneli Jonebrant

Telefon: 031-365 63 17

E-post: anneli.jonebrant@funktionsstod.goteborg.se

Uppdrag från kommunfullmäktige om genomlysning av ledsagningen för att se hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas samt förslag om förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd antecknar rapporten, med förslag på förbättringar inom ledsagning och ledsagarservice samt genomlysning av ledsagningen för att se över hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas, till protokollet.
2. Nämnden för funktionsstöd förklarar uppdraget i kommunfullmäktiges budget 2021 med flerårsplaner 2022 och 2023, att genomföra en genomlysning av ledsagningen för att se över hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas, fullgjort.
3. Nämnden för funktionsstöd ger förvaltningsdirektören i uppdrag att genomföra en analys av vilka av rapportens förslag som förvaltningen ska arbeta vidare med.
4. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
5. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande för kännedom till äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2020-09-10 § 14 (dnr 0397/19) att stadsledningskontoret får i uppdrag att tillsammans med den nya nämnden för funktionsstöd utreda förslag på förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice.

Nämnden för funktionsstöd har i kommunfullmäktiges budget 2021 med flerårsplaner 2022 och 2023 fått i uppdrag att genomföra en genomlysning av ledsagningen för att se över hur enskildes inflytande kan öka och utvecklas.

Uppdragen avser ledsagning enligt Socialtjänstlagen (SoL) och ledsagarservice enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Utredningens rapport hanterar båda ovan nämnda uppdrag då de har beröringspunkter. Utredningen har genomförts i samverkan mellan förvaltningen för funktionsstöd och stadsledningskontoret.

Utredningen lämnar förslag på förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice och genomför en genomlysning av ledsagningen för att se över hur den

enskildes inflytande kan öka och utvecklas. Fyra områden har identifierats för förbättringsområden: *organisering, kompetens, styrande och stödjande dokument* samt *information*.

Förvaltningen bedömer att det nu bör genomföras en analys av de förslag som utredningen lämnar och ställning bör tas till vilka förslag som förvaltningen ska arbeta vidare med. I detta arbete avser förvaltningen att involvera funktionshinderrådet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningen lämnar bland annat förslag om en översyn av organiseringen av ledsagningen och säkerställande av kompetens inom vissa områden. Förslagen skulle på kort sikt kunna innebära vissa ökade kostnader, exempelvis om en översyn av organiseringen leder till en organisationsförändring eller om kompetenshöjande insatser för medarbetare ska genomföras. Förslagen bedöms dock ge ökade förutsättningar för att göra mer lika och skapa en mer effektiv organisation och bedöms på sikt inte leda till ökade kostnader.

Andra förslag som utredningen lämnar, exempelvis att det ska utredas och tydliggöras hur omkostnader ska hanteras och bedömas och om ledsagarservice enligt LSS i Göteborgs Stad ska omfatta omvårdnad, bedöms inte medföra ökade kostnader. Omkostnader i samband med ledsagning finns redan idag och utredningen visar att det hanteras på väldigt olika sätt inom förvaltningen. En utredning och ett tydliggörande kring hur omkostnader ska hanteras bedöms även här ge ökade förutsättningar för att göra mer lika och skapa en mer effektiv organisation. Vad gäller omvårdnad som en del av ledsagarservice enligt LSS i Göteborgs Stad visar utredningen att omvårdnad redan utförs som en del av insatsen ledsagarservice idag. Om omvårdnaden inte ska utföras inom ledsagarservicen är det sannolikt att den enskilde istället skulle ansöka om en annan insats/bistånd för att få behovet av omvårdnad i samband med ledsagarservice tillgodosett.

Bedömning ur ekologisk dimension

I Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 handlar ett av de tre miljömålen om klimatet. Ett av delmålen är att ”Göteborgs Stad minskar klimatpåverkan från transporter”. Det konstateras att det för att nå delmålet krävs överflyttning av bilresor till gång och cykel samt till kollektivtrafik.

Då ledsagning/ledsagarservice tar sikte på aktiviteter utanför hemmet förekommer transporter under ledsagningen för att den enskilde ska kunna ta sig till och från en aktivitet. Det kan ske via gång eller cykel för de personer som har förutsättningar att förflytta sig på detta sätt, men det är vanligt att transporten sker genom användning av kollektivtrafik eller färdtjänst. Resor med bil är ovanligt och således bedöms de flesta av de transporter som sker i samband med ledsagningen gå i linje med delmålet i miljö- och klimatprogrammet.

Utredningen föreslår att förvaltningen ser över organiseringen för utförandet av ledsagningen och bedömer att organiseringen av ledsagning kan tjäna på centraliseras i någon form. En centralisering av utförandet skulle kunna medföra längre resväg för ledsagaren än om utförandet har sin placering i olika delar av staden. Detta skulle kunna medföra ett ökat resande men det är oklart i vilken omfattning då de anställda som utför

ledsagning redan idag kan bo i en annan del av staden än brukaren som den anställde ska utföra ledsagning för.

Det är cirka 400 personer som är beviljade ledsagning enligt SoL eller ledsagarservice enligt LSS. Med beaktande av detta bedöms ovanstående faktorer ha en liten påverkan på invånarnas och stadens ekologiska förhållande.

Förvaltningen har i övrigt inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Syftet med ledsagning och ledsagarservice är enligt lagstiftning och förarbeten att bryta den isolering som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning och att ge den enskilde möjligheten att delta i samhällslivet. Insatserna kan exempelvis användas till att besöka vänner, delta i kulturlivet eller bara för att promenera.

Insatserna påverkar i hög grad förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att leva ett självständigt liv med möjlighet till en meningsfull fritid och deltagande i samhällslivet.

Ärendet och flera av de förslag som lyfts fram i utredningen har en direkt koppling till flera av de rättighetsområden som finns i *Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Kopplingen bedöms främst gälla rättighetsområdena rätten till en meningsfull fritid, rätten till information och kommunikation samt rätten till ett självständigt liv.

Ledsagning och ledsagarservice ökar förutsättningarna för en meningsfull fritid och ett självständigt liv och några av de förslag som utredningen lyfter, exempelvis att utreda och tydliggöra om det ska finnas möjlighet för den enskilde att spara timmar, berör dessa rättighetsområden.

Utredningen lämnar förslag om att ta fram ett informationsmaterial om ledsagning/ledsagarservice, både till den enskilde och till personal. Det föreslås också säkerställas att det finns kompetens i att kommunicera utifrån enskildas individuella behov och skapa förutsättningar för den enskilde att utifrån sina förutsättningar uttrycka sin vilja. Dessa förslag har en koppling till rättighetsområdena rätten till information och kommunikation och rätten till ett självständigt liv.

Samverkan

Information om ärendet lämnas på förvaltningsgemensam samverkansgrupp (FSG) den 18 augusti 2021.

Bilagor

1. Rapport om uppdrag med förslag på förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice samt genomlysning av ledsagningen för att se hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas

Ärendet

Ärendet avser redovisning av två uppdrag från kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutade 2020-09-10 § 14 dnr 0397/19 att stadsledningskontoret, tillsammans med nämnden för funktionsstöd, får i uppdrag att utreda förslag på förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice.

I kommunfullmäktiges budget 2021 med flerårsplaner 2022 och 2023 har nämnden för funktionsstöd fått i uppdrag att genomföra en genomlysning av ledsagningen för att se över hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas.

Beskrivning av ärendet

Uppdragen avser ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS. Eftersom de båda uppdragen har beröringspunkter har de hanterats i en gemensam utredning som i sin rapport presenterar förslag till nämnden för funktionsstöd för vidare hantering.

Utredningen har genomförts i samverkan mellan förvaltningen för funktionsstöd och stadsledningskontoret. Utredningen har gått igenom lagstiftning, viss rättspraxis, styrande och stödjande dokument, underlag i LOV-utredningen samt gjort en omvärldsbevakning. En arbetsgrupp med representanter från myndighetsutövningen och utförande enheter inom förvaltningen för funktionsstöd samt utförande enheter inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har knutits till arbetet. Inom utredningen har tretton brukarintervjuer genomförts via telefon. Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor har utsett en referensgrupp till utredningen.

Utredningen lämnar förslag på förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice och genomför en genomlysning av ledsagningen för att se över hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas. Fyra områden har identifierats för förbättringsområden: *organisering, kompetens, styrande och stödjande dokument* samt *information*.

Samtliga förbättringsområden bedöms ha påverkan på hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas. Analys, bedömningar och förslag kopplat till hur den enskilde inflytande kan öka och utvecklas presenteras därför tillsammans med förbättringsförslagen inom varje område.

Förslagen lämnas till nämnden för funktionsstöd för vidare hantering.

Organisering

Inom området organisering lämnar utredningen förslag om att se över organiseringen för utförandet av ledsagningen inom förvaltningen för funktionsstöd samt att ställning till om och i så fall i vilka situationer PAN-anställningar ska användas.

Kompetens

Inom område kompetens lämnar utredningen förslag om att arbeta för att stärka:

- kompetens om specifika funktionsnedsättningar med fokus på hur det påverkar behovet av stöd i samband med ledsagning.
- kompetens i att kommunicera utifrån enskildas individuella behov och skapa förutsättningar för den enskilde att utifrån sina förutsättningar uttrycka sin vilja.

- att ledsagare, oavsett anställningsform, har grundläggande kompetens i SoL och LSS, inklusive social dokumentation.

Styrande och stödande dokument

Inom område kompetens lämnar utredningen förslag om att utreda och tydliggöra i styrande eller stödande dokument:

- hur omkostnader ska hanteras och bedömas.
- om det ska finnas möjlighet för den enskilde att spara timmar och i så fall inom vilka ramar
- om beslut om ledsagarservice enligt LSS ska fattas per månad
- om ledsagarservice enligt LSS i Göteborgs Stad ska omfatta omvårdnad

Utredningen lämnar även förslag om att se över möjligheten att införa beslutstyperna tillfälligt utökad ledsagning enligt SoL och tillfälligt utökad ledsagarservice enligt LSS i Treserva.

Information

Inom område information lämnar utredningen förslag om att ta fram informationsmaterial om ledsagning, både till brukarna och till personal som utför insatsen.

Förvaltningens bedömning

Utredningen lämnar förslag på förbättringar inom befintlig ledsagning och ledsagarservice samt genomför en genomlysning av ledsagningen och ser över hur den enskildes inflytande kan öka och utvecklas. Förvaltningen kan konstatera att det vid införandet av en förvaltning också blivit tydligare att det fanns olikheter mellan de tidigare stadsdelsförvaltningarna och att vissa av dessa olikheter till viss del fortfarande kvarstår när det gäller ledsagningen.

Förvaltningen bedömer att det finns en utvecklingspotential i alla led, från myndighetsutövningen till införandet, som både kan förbättra befintlig ledsagning och ledsagarservice, leda till en mer lika och effektiv organisation och skapa förutsättningar för ett ökat inflytande för den enskilde. Som numera en förvaltning för funktionsstöd bedöms det finnas goda förutsättningar att arbeta med de förslag som utredningen lyfter fram.

Utredningen presenterar ett flertal förslag inom områdena *organisering, kompetens, styrande och stödande dokument* samt *information* och lämnar dessa till nämnden för funktionsstöd för vidare hantering. Förvaltningen bedömer att det nu bör genomföras en analys av de förslag som utredningen lämnar och ställning bör tas till vilka förslag som förvaltningen ska arbeta vidare med. I detta arbete avser förvaltningen att involvera funktionshinderrådet.

Utredningen och förslagen kan vara av intresse även för målgruppen personer 65 år och äldre. Därmed kan rapporten med fördel översändas för kännedom till äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Camilla Blomqvist

Linda Wenthe

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och utveckling